

Fragments de vida i de cinema

LLUÍS LLORT

NARRATIVA

Javier Calvo, *El dios reflectante*.
Mondadori.
Barcelona, 2003.

Javier Calvo (Barcelona, 1973) es va estrenar en el gènere de la narrativa ara fa dos anys amb el magnífic recull de narracions *Risas enlatadas*. Aquells cinc contes tenien una complexitat estructural que els convertia en *nouvelles*. Calvo és traductor d'autors com ara Ezra Pound, Ted Hughes, David Foster Wallace, Guy Davenport, J.M. Coetzee, Patrick McGrath i Chuck Palahniuk, entre d'altres, i això es nota. Es nota perquè, com en l'obra anterior, l'ambientació se centra bàsicament a Londres, una ciutat que demostra conèixer amb tot detall, tant pel que fa a la geografia com a les diferents cultures i ètnies que hi viuen i, també com en l'obra anterior, l'estil té un regust a traducció en el sentit que els diàlegs, un dels punts de Calvo, semblen creats en anglès, de tan bé com reprodueix els registres típics londinencs.

L'estructura d'aquesta novel·la és fragmentària i respon a un ordre intern que costa una mica d'interpretar, cosa que, paradoxalment, excita la lectura. Això fa que els molts capítols breus que la formen tinguin *aspecte* de conte,

Javier Calvo ha publicat, després d'un recull de contes, la seva primera novel·la

d'història independent. Fins i tot al començament del llibre tenim un llistat amb el títol de cada capítol (tot i que molts títols són repetits, parts d'una part), com si es tractés d'un recull de narracions autònomes. La novel·la manté una unitat potser poc definida, però existent, i no cal obsessionar-se a seguir el fil argumental; més val llegir cada fragment i valorar-lo com a unitat, perquè de mica en mica els ingredients formen la massa que cal posar a coure

en el forn de les meditacions per veure quina mena de pa surt.

UNA TÈCNICA POLIDA

La tècnica de Calvo continua sent molt polida, si bé en aquesta novel·la cau, en alguna ocasió puntual, en un exhibicionisme descriptiu que pot enfarregar. La meticulositat amb què descriu determinades accions dona sentit a la narració. És la marca de la casa i Calvo ho afronta sense deixar-se esclavitzar pel rit-

me. Els diàlegs mostren amb mestria la buidor a què pot arribar el llenguatge, tota mena de tics i argots, registres autòctons i fons filosòfics que juguen entre la paròdia i la reflexió.

Si bé es fa difícil decidir qui és el protagonista, qui té més números és Matsushiro Takei, un jove japonès que roda a Londres la seva segona pel·lícula, *Estupidez terminal*, una metàfora sobre el destí de la humanitat que pertany al gènere de les arts marçials d'art

i assaig. Al voltant del projecte coneixem la resta de personatges: Sullivan Banks, un gai apocalíptic que busca ajut en els peculiars (i divertidíssims) sistemes de la Clínica Smilowitz de Desordres Mentals no Classificats; Anatol Trilinka, un lluitador de kung-fu de baix nivell social i cultural que és triat per ser el protagonista del film; Spencer Sykes, exautor de cinema de pornografia llibertària; Seymour Willard, una productora de cinema, desinhibida i de mitjana edat; i molts més: Pola Arthur, Ryu, Becky, Kevin Fung, Winnie, Henri Landini..., tal com pertoca a una novel·la coral. Tots tenen en comú una visió desencisada de la vida, el dubte i la recerca.

La reiteració voluntària ens deixa el record impregnat de motius com ara les safates de poliestirè plenes de curri picant, les escenes descrites i els comentaris conceptuals sobre el món del cinema (molts i sucosos), les diferències entre els tarannàs culturals (fantàstica la plasmació del caràcter japonès, com la dels altres caràcters, si bé el de Takei és més inusual per a nosaltres i, per tant, més sorprenent) i tot amb unes pinzellades gruixudes de sexe fred i sòrdid, explícit però sense la meticulositat d'altres descripcions, cosa que s'agraeix perquè resulta molt més suggerent.

Es tracta d'una obra complexa disfressada de simplicitat per a lectors audaçs que coneguïn Londres (no és imprescindible) i als quals no agradin les lectures on tot està mastegat i relligat. Una *delicatessen* literària amb fons cinematogràfic, aroma a curri i sexe i, per sucari-hi el pa del forn de les meditacions, salses *worcester* i *teriyaki*.

NARRATIVA

Josep M. Morrerres, *Anàlisi*.
Premi de literatura eròtica la
Vall d'Albaida 2002.
Bromera. Alzira, 2003.

L'estabilitat matrimonial [...] es basa en tres peus: un afecte sincer, la comunitat d'interessos i una infidelitat ben portada", li assegura el doctor Filós a la seva pacient, la Isabel Benaurat, en una de les sessions de teràpia. El matrimoni de la distingida odontòloga (rica, elegant i sofisticada) sembla perfecte, fet que es deu a la conjunció dels tres factors citats pel doctor. Estima el seu marit, segueixen els mateixos camins a la vida i li és infidel.

L'articulació i desenvolupament d'aquesta posada de banys centren les cites setmanals que tenen lloc a la consulta del doctor Filós. Han estat cinc anys de psicoanàlisi, però nosaltres presenciem a *Anàlisi* les últimes sessions, de ben segur les més interessants. És en aquestes cites on la Isabel Benaurat comença a obrir-se al doctor i a explicar-li

tota mena de detalls sobre la seva vida sexual, i per tant, el sexe i l'erotisme passen a ser els eixos de les reunions, amenitzades amb petites reflexions filosòfiques i postures davant la vida.

Amb una fama d'escriptor eròtic confirmada en diverses novel·les, Josep M. Morrerres (Barcelona, 1952) ha destacat també en altres camps, com el de la investigació històrica, la crítica literària i la novel·la juvenil. Però és l'erotisme el que li ha aportat més plaers a l'hora de recollir premis. *Gaudemus Igitur* (1989) va guanyar el premi La Piga, de literatura eròtica, i *Cinc lais* (1994) i la present *Anàlisi* li han atorgat a l'escriptor barceloní el premi de narrativa eròtica la Vall d'Albaida, en les respectives edicions. En aquest últim premi, Morrerres narra la típica història del psicoanalista i la pacient, àmpliament referida en la literatura i en el cinema.

Sense allunyar-se d'aquesta idea, l'autor no aporta gaire cosa nova en el plantejament, i resulta, en certa manera, tòpic: la dona enganya el marit amb el fuster que està fent un treball temporal a casa. Hi trobem l'escena de la senyora passejant-se per la casa gairebé nua, el fuster brau i ben dotat que satisfà les necessitats de la dona, i un marit que sollicita amable els favors de l'ebenista, ben diferents dels que demana la seva dona. Res de nou per aquest cantó, doncs.

UN EROTISME AMB HUMOR

Aquest plantejament està amenitzat amb les escenes eròtiques pertinents, sempre evocades des de la ment de la pacient a la consulta. Tractades amb subtilesa i bon gust i fugint sempre del to escatològic, són fragments en què l'autor no s'esplaia en els detalls, sinó que va directe a

l'acció, i mostra el que passa en el moment fogós, i també el que passa per la ment de la Isabel Benaurat. Una d'aquestes escenes, una fantasia sexual de la pacient, recorda la festa orgiàstica amb els ulls tapats d'*Història somiada*, d'Arthur Schnitzler (escenificada per Kubrick a *Eyes wide shut*). Perfectament dosificats al llarg de la novel·la, els encontres sexuals s'intercalen amb les discussions a la consulta del doctor.

És en aquestes discussions on Morrerres es destaca en la creació de la tensió sexual existent entre el metge i la pacient. A primer cop d'ull els protagonistes s'odien: ell enveja els diners d'ella, i ella no suporta l'arrogància d'ell, fet que els uneix més. I d'altra banda, ella sembla com si gaudís excitant-lo amb les seves històries sexuals, i ell gaudeix excitant-la amb la seva indiferència. Aquí l'au-

tor dibuixa, en la figura del doctor Filós, un perfecte retrat del tòpic del psicoanalista que sempre repeteix l'última frase que diu la pacient. I és que Morrerres treballa molt bé el perfil dels dos protagonistes, i els arriba a definir amb tota claredat a través de les accions, però sobretot amb els diàlegs que mantenen a la consulta.

AMENA I ENTRETINGUDA

Si a això sumem la ironia d'aquests diàlegs i l'humor amb què l'autor descriu el doctor, que en excitar-se a la feina opta per imaginar-se la seva mare "amb els cabells blancs i despentinats, amb els llavis pintats d'un roig passió [...], amb una cotilla negra, [...] i amb unes botes de taló d'agulla, de cuir negre, que li arribaven fins més amunt dels genolls", trobem en *Anàlisi* una lectura amena i entretinguda. Una teràpia eròtica sobre la infidelitat que es pot llegir de tirada, fent lectura ràpida en una nit de solitud, o en companyia de la parella, o fins i tot en grup, pràctica aquesta d'agrupar-se recurrent en les fantasies d'Isabel Benaurat. I de tants altres...

Plaer al divan

JORDI CARRERA